

חוגינו

גליון ל'

פרשת

משפטים

תשפ"ד

יו"ל ע"י צעירי חוג חתם סופר זכרון מאיר ב"ב

זמני התפילות לשבת

שחרית.....7:30

מנחה גדולה.....12:30

מנחה קטנה.....4:50

מעריב מוצ"ש.....6:00

זמני התפילות לחול

שחרית.....7:00

מנחה.....5:15

שיעור משנה ברורה

מעריב.....5:55

סליחות שובבי"ם ת"ת

בתפילת שחרית ביום חמישי.

לקבלת הגיליון במייל

ולכל ענייני הגיליון

choogainoo@gmail.com

"משנבנס אדר מרבין בשמחה"

נתחבטו הפוסקים אם נוהג דין זה באדר ראשון או רק באדר שני. היעב"ץ פושט ספק זה מדברי רש"י בתענית [כט.]: משנבנס אדר – ימי נסים היו לישראל פורים ופסח. עכ"ל. ולא מובן מה שייך פסח לשמחה באדר, אלא – כתב היעב"ץ – כוונת רש"י לומר כי דוקא באדר שני הסמוך גם לפסח יש בו דין פסח, אולם באדר ראשון אין דין שמחה. אמנם רבינו החתם סופר מגלה לנו דעתו בחתימת תשובתו [חו"מ סי' כ'] שסיים כדרכו בזמן כתיבת התשובה וכתב: 'פ"ב [-פרשבורג] כאור בקר ליום ג' שנכפל בו כי טוב א' דר"ח אדר ראשון שמרבים בו שמחה לסדר ושכנתי בתוכם תקפ"ט לפ"ק'. הרי לנו דעתו כי גם באדר ראשון מרבים בשמחה. הבקיאים בתורת מרנא החת"ס מוסיפים כי לא נמצא בשום מקום במאות תשובות החת"ס שהאריך כ"כ והוסיף 'יום שנכפל בו כי טוב' ונראה כי איכפל והדגיש לן את התאריך

ללמדנו זאת כי גם באדר ראשון מרבין בשמחה. ולענין ראית היעב"ץ מדברי רש"י בתענית כבר תירץ לן החתם סופר במקו"א [או"ח סי' ק"ס] כי כונת רש"י לישוב קושית המהרש"א שם היכי אמרינן דבחודש אדר בריא מזליה הא אין מזל לישראל, ולזה כתב רש"י כי בתקופה זו יש סימן דאתחזק תרי זימנא ניסים לישראל נגד שני אומות, גם בפסח נגד מצרים וגם בפורים נגד עמלק, ובתרי יש חזקה ובוזה הוי סימן דבריא מזליה דישראל, ולכך הזכיר רש"י גם פורים וגם פסח, אבל לעולם גם באדר ראשון מרבין בשמחה.

אבד שריד לדור דעה

הר"ר זאב צבי וייס זצ"ל

בשבת האחרונה אבדה קהילתנו את אחת מדמויות ההוד שלה, מוטיקי מתפללי בית מדרשנו, ירא ה' מרבים, אוד מוצל מאש, הר"ר זאב צבי וייס זצ"ל אשר הלך לעולמו בשיבה טובה לאחר קרוב למאה שנים של עבודת ה' טהורה.

ר' זאב צבי נולד בעירה הסמוכה לאוהעל שבהונגריה. בישיבה קטנה למד באוהעל בישיבתו של הגאון ר' הערש דיק זצ"ל שהיה דיין באוהעל. בהיותו בן כשמונה עשרה עברה עליו כוס התרעלה כשהוא נלקח עם משפחתו לאושוויץ שם נרצחה אמו, ארבעה מאחיו ושני אחיותיו הי"ד, בניסי ניסים הוא ניצול כאשר סיבבה יד ההשגחה העליונה כי כאשר נכנס למחנה אושוויץ הצביע המלאך המשחית על משפחתו שמאלה למשרפות ואילו אותו שלח לחיים. לאחר המלחמה עלה יחד עם אביו ר' שמואל זצ"ל ואח אחד שניצל מגיא ההריגה, לארץ הקודש ונתיישבו בעירנו בני ברק, ומיד הצטרפו לקהילתנו כבר בשנותיה הראשונות כשכית המדרש עוד היה בבית ר' ישכר בנדיקט זצ"ל. מני אז ועד השנה האחרונה ממש במשך כשבעים וחמש שנים השכים והעריב ר' זאב צבי זצ"ל לבית מדרשנו.

שתיקתו היתה אומנותו, לא היה שייך לריב אתו או להכעיסו, תמיד השרה רוח טובה על כל סובביו, מידת החסד היתה טבועה בו באופן נדיר, ביתו וליבו היו פתוחים לרוחה לכל אחד, תמך וסייע בכל הזדמנות בכל מה שהיה נצרך. מספרים כי בקהילתנו היתה אלמנה ויתום אשר בקביעות מדי שבת בשבתו היו עולים לביתו לקידושא רבה אחר התפילה, כמו כן יהודים שמכל סיבה שהיא הוצרכו למקום לינה והארחת תמיד מצאו את ביתו פתוח בטבעיות. כיבד את אביו ושימשו במסירות נפלאה שהיתה לשם דבר, גם את אשת אביו שנישאה לו לאחר השואה כיבד באופן מעורר השתאות כאילו היא אמו ממש, לאחר פטירת אביו היא עברה לגור בביתו כשהוא ממפל ודואג לכל צרכיה.

עשה תורתו קבע ומלאכתו עראי, השתתף בדיקנות מופלאה בשיעורי התורה שנמסרו בקהילתנו, היה משתתף קבוע בשיעוריו של מוה"ר ירמיה פלדמן זצ"ל ובשיעוריו של המג"ש מוה"ר יעקב יהודה שטרסר זצ"ל ובשאר השעורים.

עבד את בוראו באמת ובתמים, בתפילותיו תמיד יכלו לראות את הרגשתו כי הוא עומד כעבד לפני קונו, כאשר היה משכים ומגיע תמיד לפני התפילה והתפלל כל התפילה במתינות במקומו בלי התעסקות בשום דבר אחר. כאמור זכה להתפלל בקביעות בבית מדרשנו עד הימים הנוראים השנה, מאז נחלש עד שבשבת האחרונה השיב את נשמתו הטהורה לבוראה. במסע הליתו שיצאה במוצאי שבת מרחבת בית מדרשנו הספידוהו מורינו הרב שליט"א והגרי"מ אלטמן שליט"א אב"ד חוג חת"ס ב"ב. הותיר אחריו זרע ברך ה' דורות ישרים מבורכים. יהי זכרו ברוך

אדר ראשון תשי"ד בהוצאת: האחד הארצי של חוגי חתם סופר שנה שני' (24)
תל-אביב, ת. ד. 570 פנימי — לחברי החוג

„בני אם חכם לבך ישמח לבי גם אני“ (משלי כ"ג, ט"ז)

...ועיין עירובין כ"א: בשעה שתקן שלמה עירובין ונטילת ידים, יצא בת קול ואמרה „בני, אם חכם לבך, ישמח לבי גם אני“. והקשה תוס' הא גם שניות תקון וי"ל... כי במה שהוסיף חומרא לאסור שניות, אע"ג שהוא מצוה לעשות סיג לתורה, מ"מ לא שייך ישמח לבי, כי אולי יכשלו בזה בני אדם שאינם הגונים. אבל כשעשה סיג לשמירת שבת וגם עשה תקון שלא יקלקלו בו, היינו שיערבו עירובין, אז ישמח לבי גם אני. וגם כשהוסיף סיג לקודש לגזור טומאה על הידים, לא שמח לבו, אלא יען למד תקון לטומאה בנטילת ידים, אז ישמח לבי גם אני“
(שו"ת חתם סופר, חא"ח, תשובה צ"ט)

יאולי לא היה דור, כדורנו אנו, שזקוק כל כך לנקיטה בפעולות, לעשיית סייגים לשמירת התורה; ואולי לא היו נסיבות, כאלה של ארצנו כיום, המהיבות כל כך אותם. ברם עוד יותר, מאשר לסייגים, זקוקים אנחנו לתיקונים, למען הבטח בהם קיום... גופי התורה והמצוות עצמם! ואמנם רבים, המתעוררים בעקבות המצב. רבים, השואלים את השאלות, הקיימות בין כה; רבים, המצביעים על הבעיות, הבוערות בין כה. רבו הטוענים, רבו המבקרים ואף עושי הסייגים אינם חסרים.

ובעצם: נמצאים גם מתרצי השאלות, מפרקי הבעיות. בעצם: ישנם גם מסירי הקשיים ומתקני תקונים. אולם, אם יחידים הם — אפילו כוונתם ואף הבצוע ללא דופי הם — לרוב אין דרכם דרך, אשר רוב הצבור יכול ללכת בה. ואם ארגון הוא: לצערנו, או שמתבטאות פעולותיהם בהקלות ובנסיונות „תאום התורה לצרכי החיים“ ח"ו — דרכים, אשר נוחות הן אמנם לצבור, אך הכוונה הטהורה, מבחן דעת התורה נעדרים בהן; או מצטינות הן בסיסמאות דעת תורה ואף כוונות מזוקקות שבעתיים רועשות בקולי קולות מצד הנראים למבצעה, אולם ההגשמה, ואפילו דרכי ההגשמה, אינן נראות באופן. מסתורי ותכסיסי המפלגתיות נלווים, לרוב, אל כולם, ומסופקנו האם מהם „ישמח לבי גם אני“?

אבותינו — דרכים אחרות הורו לנו. ביצרם ובקיימם את הקהלות החרדיות, סייגו את הסייג הגדול ביותר לשמירת תורתנו הקדושה ובהן עצמן תקנו את התיקון הגדול ביותר לקיום דרכיה. דרכי הנועם. הקהלות וחיי התורה והיראה שהומו בקרב, עוררו עצמם את הסייגים הדרושים; רבינהון הגדולים סייגום, אף תקנום; והרב וקהלתו דאגו, בכחות משותפים, דאגה כנה, שאמנם יקיימה בשאלות חנוך וכשרות, בבעיות טהרה וגמילות חסד של אמות, בעניני חולים וצדקה גדרו הפרצות ותקנו תקונים — הכל לשמו ית' והכל מזכך להגשמה ומזומן לבצוע!
רק אם באורם נסע ונלך, רק אם „יחכם לבנו“ ונצליח לתרגם בעיותינו בכוונה טהורה לשפת הפתרון למעשה, או אז נזכה ש„ישמח לבי גם אני“!

תכנית שעורים בסניפי חוג חתם סופר

<p>חוג התם סופר נוח אחיעזר -</p> <p>בכל יום בערב בשעה 7.30 שיעור גפ"ת מס' שבת ע"י ר' שמואל בנימין פרידמן נ"י</p> <p>בש"ק לפנח"צ בשעה 11 שיעור אר"ח ה' שבת ע"י ר' זאב בינז נ"י</p> <p>בש"ק אחה"צ ב"3.30 שיעור גפ"ת מס' שבת</p>	<p>חוג התם סופר תל-אביב, רח' גאולה 32</p> <p>כל יום אחה"צ ב"5.30 שיעור מס' בבא בתרא ע"י הרה"ג ר' יואל פוללק שליט"א</p> <p>בש"ק בשעה 11.30 שיעור ש"ע אר"ח ע"י ר' יודה רוזנברג נ"י</p> <p>בש"ק ב"11.30 שיעור חומש רש"י ומפורשים ע"י ר' משה שפיצר נ"י</p>
---	--

ה ז מ נ ה

במוצש"ק פ' פקודי בשעה 8.30 מתקיימת אי"ח סעודת מלה דמלכה בביהמ"ד חוג ח"ס זכרון מאיר בה ירצה ר' פנחס יודה בלוי נ"י על הנושא: ה"שערי תורה"

אשר יזמא דהילולא הוא בני אדר שני החברים מחזמנים

ההנהלה

ברכת מזל טוב לחברנו ר' אהרן שטיינר נ"י להולדת הנכדה חוג ח"ס יד אלי-הו

ברכת מזל טוב שלוחה לחברינו ר' משה שנפלד נ"י ור' יקותיאל נבנצל נ"י להולדת הנכדה, הבת תחי' חוג ח"ס בני ברק

מזל טוב לחברנו ר' משה טורק נ"י להולדת הבת חוג ח"ס זכרון מאיר

גם בזה אנו מנישים את ברכתנו הלבבית להרה"ג ר' יואל פוללק שליט"א ולבנו ר' יעקב פוללק נ"י להולדת הנכדה, הבת איחוד ארצי של חוגי ח"ס חוג ח"ס ת"א רחוב גאולה

מזל טוב לחברנו ר' קלמן זרדי נ"י להולדת הבת חוג ח"ס בני ברק שיכון ה'

אנו מברכים בברכת מזל טוב את חברנו ר' אלי-הו שפריי נ"י להולדת הבן. יה"ר שיזכה לגדלו לתורה לחופה ולמע"ט חוג ח"ס פתח תקוה

אנו שולחים בזה ברכת מזל טוב לבבית ליו"ר חוגנו ר' שמואל בנימין פרידמן נ"י לרגלי אירוסיו בתו תחי' עם הב' הח' שלמה גולדשטיין נ"י חוג ח"ס נוח אחיעזר

לכל חברי ואוהדי חוגי חתם סופר בארצנו הקדושה!

כמו בכל שנה גם בשנה זו הצלחנו להבטיח בשבילנו את אפיק המצות בהשגחת רבנינו שליט"א, ובהעמדת המכונות אחרי כל שמונה עשר רגעים. ההרשמה תעשה מיום י"ח אדר ראשון (21.2.1954) עד כ"ב אדר ראשון (25.2.1954) במקומות ובשעות הנקובים למטה

נא להביא להרשמה את פנקסי התלושים ועבור כל מנה - 1 ל"י דמי קדימה. אנו מדגישים שבשנה זו אין אפשרות לאפי' שני' ומי שלא נרשם בתאריך הנ"ל, לא יקבל ממצות אלו.

בימים אלו יקבלו כל הסניפים טופסים והוראות להרשימות. כקובות הרשמה:

תל אביב רח' גאולה 32 בכל ערב בין השעות 7-6	בני-ברק בחוג ח"ס בכל ערב בין השעות 9-8
תל אביב ר' יודה הלוי 33 בכל ערב בין השעות 7-6	זכרון מאיר בביהמ"ד בכל ערב בין השעות 9-8
בני ברק שיכון ה' - בכל ערב בין 8-7	פתח תקוה - אחים פרידמן רח' ברוך הירש 24
כפר אתא בביהמ"ד מחזיקי הדת בכל ערב בין 7-6	נתני" - בימ"ס "נתני" יונתן שטרסלר דרך גבע
נוח אחיעזר - בביהמ"ד בכל ערב משעה 8.30	

איחוד ארצי של חוגי חתם סופר

השבע הקהילות הן קבעו ברכה לעצמן ביהדות הונגריה. הן היו ביישוביהן ובסביבותיהן וגלגוליהן מכריעות וקובעות בהונגריה בארבע מאות שנה האחרונות עד החורבן האיום. הגאון המפורסם ר' דוד לאקנבאך זצ"ל ראב"ד דפ"ב המעטירה בעל שו"ת ניר לדוד, היה רגיל לומר: השבע קהילות נוסדו יחד וקיומן בטוח יחד – כשם שנבנו יחדיו יתקיימו כולם במספרן יחד כל הימים, ונתאמתו דברי הצדיק הזה – בגורל אחד עלו ונבנו – ויחד נתפרזו ויתקיימו עוד להבא ברוחם של הגאונים מוסדי דור ודור שהקימום.

אפשר למצוא כדוגמתן באחד של ד' ארצות בזמני בעל מהר"ם מלובלין, אה"ו בזמנו של הפלתי זצ"ל, אשר קהילות התאחדו יחד לשם חזוק הדת ולתקן תקנות לפי צורך הזמן. למרות שהועד נתייסד תחת לחץ המלך זיגיסמונד במטרה להעריך לצורך מס ממשלתיות את יהודי פולין ליטא ורוסיה, ולגבות את המס הגולגולת, ובתוקף סמכותו לבית המלך עמדו לרשותו כל האמצעים הנחוצים לתכלית זו, הבינו ראשי הועד עם רבני שאת מוסד זה עם כל הסמכויות שלו אפשר לנצל לענין פנימי, לחיזוק הדת ולתקן תקנות לטובת הקהילות. ובמשך הזמן עד פוזרו הצליחו באמת להפוך את המוסד בעיקר לטובת הקהילות. פעמיים בשנה בניסן ובאלול בעת הירידים התאספו ראשי הועד פעם בלובלין ופעם ביריסלוב לסדר עניני ריבות וסכסוכים בדיני ממונות בין אחד לשני ובין קהילה לשני' וחזקו את המשמעת הפנימית עד כדי כך שעוד בדורות הבאים שימש מוסד זה לדוגמא.

בערך באותו התקופה אחרי הגירושים מוינא, משטיירמרק ומאידנבורג, נתישבו פליטי היהודים מערים אלו ב'שבע הקהילות' שהן: אייזנשטט, מטרסדורף, צעהלים, לקנבאך קוברסדורף, פרוינקרן וקיצע, תחת חסותם של אצילי הונגרים. גם פה הצליחו ראשי השבע הקהילות עם רבני ליצור בסיס חזק לקהילות ולמוסדי תורה, ולקבוע תקנות ומנהגים, שהשפעתן ראו והרגישו כל זמן קיומן. בשנת תנ"ד [1694 למנינם] קיבל הרוזן אסטרעזי תחת חסותו את שבע הקהילות הנמצאות באחוזתו. ומתאריך זה מתחילה התפתחותה של הקהילות הן ברוחניות והן בגשמיות. הוא איפשר להם להיות לפי רוחם ולפי השגתם, לבנות וליסד בתי מדרשות, מקואות וכו'. מובן שאת כל הזכויות האלו שילמו בכסף מלא, אבל זה היה כדאי להם. בינם לבין עצמם סדרו הקהילות את הערכת המס ממשלתיות, וקהלת אייזנשטט צעדה תמיד בראש. היא היתה בין השבע הקהילות היותר גדולה והיותר חשובה. בה ישב הנסיך ובה התאספו נציגי הקהילות לקבוע את המפתח שלפיו שלמו הקהילות את המיסים. בתקופה זו כבר היה רב מיוחד לכל קהילה, שהיה כפוף לרב הראשי שמקום מושבו בעיר אייזנשטט. במנוחה יחסית זו התחילו לבצר את מוסדות הקהילות ובכח מאוחד הצליחו להתגבר על הקשיים ולהפריח את הקהילות ששמן הטוב עם רבניהן, תקנותיהן, ומנהגיהן, יצאו כמפורסמות וכמכובדות בכל העולם היהודי גם מחץ לגבולות הונגריה ואוסטריה. השבע הקהילות היו מאוחדות בלשכה שלהם עד יום האחרון של החורבן. הלשכה האורטודוקסית של השבע הקהילות ידעה לעמוד בפרץ נגד הרוחות המנשבות זה מאות בשנים, שרצו לעקור ולעקר את שם ה' מישיראל והודות ללשכה האורטודוקסית הנ"ל עמדו השבע הקהילות למרות דלדולן וכוחותיהן החלשים נגד זרמי השטף של התבוללות וכליון, ועד יום האחרון קיימו בשבע הקהילות למרות דחקם ולהצם שתי ישיבות ה"ה במטרסדורף וצעהלים, אשר מיום הוסדן עד יום השואה האיומה לא פסקו מימיהן, ותלמידים לאלפים יצאו מבית מדרשן, ושם הפיצו תורת משה רבן של ישראל בעל חת"ס זי"ע דורות על דורות, בצנעא ובאמצעים דלים נלחמו הראשי הישיבות הרבנים הגאונים הנ"ל על קיום הישיבות הנ"ל למען הרבות תורה בישראל ולהאיר את חשכת הגולה במסורת ושיטת בעל חת"ס – בלי שדר"ים בלי משרדים ובלי כל המולה החזיקו הרבנים הגדולים דשם את הישיבות ע"י סיוע בעלי בתים אוהבי ומוקירי תורה לאמיתה של תורה – ותורה לא פסקה משם.

המשך בשבוע הבא

האדמו"ר בעל 'שפע חיים' מקלויזנבורג בביקור בקהילתנו

לפני 64 שנים בחודש שבט תש"כ, בא האדמו"ר בעל השפע חיים מצאנז - קלויזנבורג לביקור מיוחד בקהילתנו ולבחינת תלמידים.

